

ELS LLIBRES I LES COSES

IGNASI ARAGAY

Els silencis de Marcel Proust i John Ruskin

Ho diu Marcel Proust: les lectures “sobretot deixen en nosaltres la imatge dels llocs i dels dies en què les vam fer”. No és el mateix gaudir, per exemple, del mateix Proust, una tarda d'estiu a l'ombra d'una olivera, que llegir-lo al metro mentre vas a la feina. Al marge de les bondats d'una obra, sovint la recordem en funció de la nostra biografia: rellegir, doncs, té tant de retrobament amb el text i l'autor desitjats com amb nosaltres mateixos, amb el lector tendre que un dia vam ser.

Proust ho explica a *Sobre la lectura* (Quaderns Crema, 1996), un assaig breu que inicialment va sortir com a prefaci a una obra també sobre la lectura de John Ruskin, *Sèsam i els llibres*, que l'autor d'*A la recerca del temps perdut* havia traduït un cop mort el primer (Ruskin havia prohibit que es traduís cap text seu mentre visqués). L'èxit d'aquella introducció va fer que aviat es convertís en llibre independent.

En realitat, Proust, des de l'admiració per aquell esteta anglès enamorat de Venècia, es pren la llibertat d'esmenar-li la plana. Si Ruskin deia que la lectura és com una conversa amb homes més savis i interessants dels que mai tindrem ocasió de conèixer, Proust li precisava que “la diferència essencial entre un llibre i un amic no és la seva saviesa més o menys

LES LECTURES ENS DEIXEN LA IMATGE DELS LLOCS I ELS DIES EN QUÈ LES VAM FER

gran, sinó la manera de comunicar-s'hi”. Al capdavant, afegia, quan llegim no deixem d'estar sols i és així com rebem “l'impuls d'un altre esperit”, el qual, més que respostes o conclusions, “tot el que pot fer és donar-nos desitjos”. Cosa que ja és molt: el dia que deixes de desitjar ets home mort.

Proust es distancia, així, d'un cert fetixisme i idolatria sobre el llibre. La lectura, solitària, ens

ofereix una mena d'“amistat pura i tranquil·la” en què regna el silenci. I aquí arribem a un preciós elogi del silenci, tan escàs avui: “El silenci és més pur que la paraula. Perquè parlem per als altres, però callem per a nosaltres. Per això el silenci no porta, com la paraula, l'empremta dels nostres defectes, de les nostres ganyotes”.

La lectura és silenci. Un silenci que et transporta en l'espai i en el temps, amb la particularitat que quan tornes del viatge ja no ets el mateix. La lectura et transforma en silenci, sense que te n'adonis.

He llegit *Sobre la lectura* de Proust a la Venècia de Ruskin. Aviat no recordaré la lletra menuda d'aquest text deliciós, però no oblidaré mai la dolça companyia, el monumental llibre obert que és la ciutat dels canals ni, Déu meu!, el regal final: la missa cantada, solemne, a la basílica de Sant Marc per inaugurar el 2012. ♦♦

DE TAPES

Compte, compte, que el Senyor et vigila

José Antonio Marina passa revista a la cosa pecaminosa amb aquest *Pequeño tratado de los grandes vicios*. L'assaig està il·lustrat per un fragment de *La taula dels pecats capitals*, de Hieronymus Bosch (-1450-1516), conegut simplement com el Bosch. És un retaule ambiciós, amb un cercle central en què hi ha representats els set pecats capitals i quatre cercles a les cantonades amb cadascuna de les darreries de l'home (mort, judici, infern i glòria). Al centre de tot plegat, l'ull de Déu i la inscripció en llatí “Compte, compte, el Senyor et vigila”.

A la portada, però, només hi veiem el fragment dedicat a la supèrbia. Una dona s'emprova un ornament i es mira, presumida, al mirall que sosté un petit diable que apareix al darrere de l'exquisit armari. Al marge de la vinyeta, el presumpte marit de la dama també s'observa en un altre petit mirall. Aquesta composició i les altres que completen el retaule tenen aquell aire delirant que tant plaia als surrealistes de principis del XX.

I per què la supèrbia? Doncs perquè, com recorda l'autor citant l'Eclesiastès, es tracta de l'origen de tots els altres pecats. Així que compte si voleu emprovar-vos un nou barret, que potser esteu desfermant una ira divina d'imprevisibles conseqüències.

♦♦ ÀLEX GUTIÉRREZ

EL SECRET DE... G. GARCÍA MÁRQUEZ

La Barcelona burgesa de Gabo

Gabriel García Márquez va viure a Barcelona entre el 1967 i el 1975. Al número 6 del carrer Caponata, a Sarrià, hi va escriure la novel·la *El otoño del patriarca* (Mondadori). A Caponata s'hi va establir més tard un altre premi Nobel, Mario Vargas Llosa. Malgrat que pocs carrers de Barcelona han tingut aquest honor, no hi ha cap placa commemorativa que recordi el seu pas. L'edifici on va viure Gabo passa desapercebut: és un bloc de pisos més per a famílies benestants al cor de Sarrià, amb jardinet a l'entrada i àmplies terrasses. Quan l'escriptor colombià s'hi va mudar, era un apartament nou de trinca.

Lluny de la imatge d'escriptor compromès amb el socialisme, a Barcelona Gabo ha viscut en un entorn burgès. Bona part dels seus amics barcelonins d'aleshores eren els referents de la Gauche Divine. Sembla que García Márquez encara té casa a Barcelona. Només l'he vist un cop, fa 17 anys al Reial Club de Polo. Me'l vaig trobar al bar del club vestit de tennis amb dos nois de la meua edat. Em vaig quedar parat. García Márquez al Polo! “Quin honor! Què hi fa vostè aquí?”, vaig preguntar. Em va confirmar que hi anava a jugar a tennis; els joves eren família seva. Gabo bevia Coca-cola i no se'm va ocórrer res més que advertir-li: “Vigileu amb la Coca-cola, es la bebida del imperio y se le puede atragantar”. Ell va fer una ganyota de sorpresa i es va acabar la conversa. No ho vaig dir amb ironia –aleshores no en tenia, d'ironia–: de l'emoció no sabia com reaccionar. ♦♦ CRISTIAN SEGURA

ELS MÉS VENUTS

CATALÀ

FICCIO

[1] Jo confesso

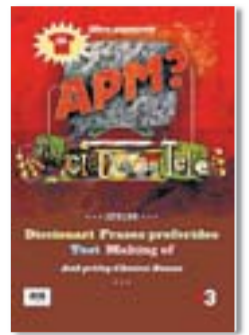
JAUME CABRÉ

Proa

1.008 pàgines i 26,90 €

1/17

NO-FICCIO

[1] APM? El circ de la tele

DIVERSOS AUTORS

Ara Llibres

174 pàgines i 22,90 €

3/70

[2] Si tu em dius vine...

ALBERT ESPINOSA

Rosa dels vents

208 pàgines i 15,90 €

2/42

[2] Steve Jobs, la biografia

WALTER ISAACSON

Rosa dels Vents

696 pàgines i 23,90 €

3/9

[3] Ombres en la nit

FERRAN TORRENT

Columna

246 pàgines i 21 €

-/10

[3] Fórmula Barça

RICARD TORQUEMADA

Cossetània

192 pàgines i 15,50 €

4/51

[4] El jardí oblidat

KATE MORTON

Suma

552 pàgines i 21 €

4/7

[4] El llibre de la marató

DIVERSOS AUTORS

Edicions 62

152 pàgines i 10 €

2/6

[5] 1Q84 (Llibre tercer)

HARUKI MURAKAMI

Empúries

446 pàgines i 22 €

8/12

[5] Aleph

PAULO COELHO

Proa

316 pàgines i 17 €

-/17

CASTELLÀ

FICCIO

[1] El prisionero olvidado

CARLOS RUIZ-ZAFÓN

Planeta

384 pàgines i 22,90 €

1/6

NO-FICCIO

[1] La comida de la familia

FERRAN ADRIÀ

RBA

384 pàgines i 30 €

1/9

[2] El puente de los asesinos

ARTURO PÉREZ-REVERTE

Alfaguara

384 pàgines i 19,50 €

2/9

[2] Viaje al optimismo

EDUARDO PUNSET

Destino

288 pàgines i 20,50 €

3/5

[3] El imperio eres tú

JAVIER MORO

Planeta

554 pàgines i 21,50 €

3/8

[3] Steve Jobs, la biografía

WALTER ISAACSON

Debate

744 pàgines i 23,90 €

2/9

[4] El jardín olvidado

KATE MORTON

Suma de letras

544 pàgines i 21 €

4/86

[4] Más allá del crash

SANTIAGO NIÑO-BECERRA

Los Libros del Lince

192 pàgines i 15 €

4/10

[5] Si tú me dices ven...

ALBERT ESPINOSA

Plaza & Janés

200 pàgines i 15,90 €

7/42

[5] Ahora yo

MARIO ALONSO PUG

Plataforma

272 pàgines i 19,50 €

-/4

Rànquing setmanal del Baròmetre de la Comunicació i la Cultura
Posició setmana anterior / setmanes en el mercat